

หอยเต้าปูน มฤตยูแสนสวยแห่งท้องทะเล

หากจะพูดถึงสัตว์ทะเลที่มีพิษหรือมีอันตราย หลายคนคงนึกถึง แมงกระพรุน ปลาฉลาม เม่นทะเล งูทะเล กันเป็นส่วนใหญ่ น้อยคนนักที่จะนึกถึงหอยเต้าปูน หรือคงไม่มีใครรู้เลยว่า หอยเต้าปูนเป็นหอยที่มีพิษร้ายแรง จนติดอันดับหนึ่งในสัตว์ที่มีพิษร้ายแรงที่สุดในโลกก็ว่าได้ พิษของหอยเต้าปูนนั้นมีความร้ายแรงสามารถทำอันตรายต่อสัตว์ที่มีขนาดใหญ่ถึงขั้นเสียชีวิตได้ หอยเต้าปูนจึงถูกเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “หอยมรณะ”

หอยเต้าปูน มีอยู่หลากหลายสายพันธุ์ จัดเป็นหอยฝาเดียว รูปร่างคล้ายกรวย มีความยาวตั้งแต่ 2 เซนติเมตร จนถึง 20 เซนติเมตร มีสีส้มและลวดลายสวยงามแตกต่างกันไปตามชนิด เช่น สีขาว แดง เหลือง น้ำตาลลายดำ เป็นต้น ชอบอาศัยอยู่ตามซอกโพรงหินในแนวปะการังหรือซุครูอยู่ในพื้นทรายตามชายฝั่งทะเล ด้านหน้าของลำตัว (ด้านปลายเรียวเล็กของกรวย) มีท่อหายใจยาวออกมา เรียกว่า ไชฟอน สำหรับเป็นทางนำออก ช่วยในการเคลื่อนที่ไปข้างหน้า ไชฟอนมีขนาด 2 เส้นใช้เป็นประสาทสัมผัส กับวงอีกหนึ่งอัน มีลักษณะเป็นท่อกลมยาวประมาณ 2.5 เซนติเมตร ภายในวงมีฟัน ฟันของหอยเต้าปูนมีวิวัฒนาการเปลี่ยนรูปไปคล้าย

หอกหรือหัวลูกศรไว้ใช้จับเหยื่อ ภายในมีน้ำพิษ เมื่อเจอเหยื่อจะใช้หอกทิ่มแล้วปล่อยพิษเข้าไป เมื่อเหยื่อถึงแก่ชีวิตจะกลืนเหยื่อเข้าไปทั้งตัว

หอยเต้าปูน แบ่งตามลักษณะการหากินได้ 3 ประเภท คือ 1) กลุ่มกินหนอน หอยกลุ่มนี้จะกินพวกไส้เดือนทะเล และหนอนตัวแบนตามพื้นทะเล ดังนั้นพิษที่ใช้ล่าเหยื่อจึงไม่ร้ายแรงมากนัก 2) กลุ่มกินหอยอื่นๆ หอยกลุ่มนี้พิษจะแรงกว่าหอยกลุ่มกินหนอน เนื่องจากเหยื่อที่กินจะมีขนาดใหญ่กว่า พิษที่แรงขึ้นจะทำให้เหยื่อเป็นอัมพาตก่อนที่จะกินเข้าไป 3) กลุ่มกินปลา หอยกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่มีพิษร้ายแรงที่สุด พิษจะมีผลโดยตรงต่อระบบประสาทของสัตว์มีกระดูกสันหลัง เหยื่อของหอยเต้าปูนชนิดนี้ ได้แก่ ปลาจุกี้, ปลานกแก้ว เป็นต้น

หอยเต้าปูนเป็นสัตว์กินเนื้อ ออกล่าเหยื่อในตอนกลางคืน โดยตามกลิ่นไปจนเจอเหยื่อ แล้วจะเริ่มสำรวจโดยการยื่นงวงออกไปสัมผัสก่อนที่จะยิงเข็มพิษใส่ โดยกล้ามเนื้อจะหดตัวดันเข็มพิษเข้าไปในคอหอย เมื่อเข็มพิษถูกเคลือบด้วยน้ำพิษแล้วจึงยิงใส่เหยื่อ ระยะการยิงเข็มพิษจะไกลไม่เกินหนึ่งฟุต แต่งวงของหอยเต้าปูนสามารถยืดได้ไกลกว่าความยาวของเปลือก 2-3 เท่า บวกกับความเร็วและความคมของเข็มที่สามารถเจาะทะลุได้แม้กระทั่งชุดคาน้ำ พิษของหอยเต้าปูนมีชื่อว่า โคโนทอกซิน เป็นหนึ่งในพิษที่ร้ายแรงที่สุดเท่าที่เคยมีการค้นพบ มีฤทธิ์ต่อระบบประสาท ในหอยเต้าปูนแต่ละตัวจะสามารถสร้างพิษที่แตกต่างกันได้ 100 ชนิด ซึ่งในพิชนี้จะมีสารโปรตีนที่สามารถยับยั้งสารสื่อประสาทที่สำคัญหลายตัวของสิ่งมีชีวิต ปัจจุบันนักวิจัยได้นำพิษของหอยเต้าปูนมาวิจัยและพัฒนาต่อเป็นยาต่อต้านอาการเจ็บปวด ซึ่งมันจะไปหยุดยั้งเฉพาะความเจ็บปวดบางอาการเท่านั้น โดยไม่ทำลายความรู้สึกทั้งหมด จากการทดลองพบว่า ยาที่สกัดจากพิษหอยเต้าปูน มีประสิทธิภาพมากกว่ามอร์ฟินถึง 100 เท่า และสามารถยับยั้งอาการเจ็บปวดที่มอร์ฟินไม่สามารถระงับได้อีกด้วย

เมื่อถูกเข็มพิษของหอยเต้าปูนจะทำให้เกิดอาการแตกต่างกันไป แล้วแต่ความแรงและชนิดของหอย อาการเมื่อถูกพิษอาจเล็กน้อยแค่คันคัน บวม แดง ปวดคล้ายผึ้งต่อย คลื่นไส้ ตาพร่า เจ็บหน้าอก หายใจติดขัด จนอาจจะถึงเสียชีวิตได้ภายใน 5 ชั่วโมง

การปฐมพยาบาลเบื้องต้นสำหรับผู้ที่ถูกพิษหอยเต้าปูน จะทำคล้ายการปฐมพยาบาลผู้ถูกงูกัด คือ ใช้เชือกหรือยางรัดเหนือบาดแผล ป้องกันพิษไหลเข้าสู่หัวใจ จากนั้นให้ผู้ป่วยนอนหรือเคลื่อนไหวให้น้อยที่สุดแล้ว

ให้นำส่งโรงพยาบาลพร้อมกับหอยเต้าปูนที่พ่นเข็มพิษใส่ การรักษาในปัจจุบันยังไม่มียาแก้พิษโดยตรง แพทย์อาจใช้เซรุ่มแก้พิษงูที่มีประสิทธิภาพคล้ายคลึงกันในการรักษา

หอยเต้าปูนที่มีพิษร้ายแรงที่สุด คือ หอยเต้าปูนลายแผ่นที่ พิษของหอยเต้าปูนชนิดนี้ทำให้คนเสียชีวิตไปแล้วกว่า 36 ราย หอยเต้าปูนลายฝ่ามีพิษร้ายแรงใกล้เคียงกับหอยเต้าปูนลายแผ่นที่ นอกจากนี้ยังมีหอยเต้าปูนลายหินอ่อน และหอยเต้าปูนจักรพรรดิ ซึ่งทั้งสี่ชนิดพบได้ในประเทศไทย

หากไปเที่ยวทะเลในครั้งต่อไป เมื่อพบหอยที่ไม่รู้จัก ควรหลีกเลี่ยงการจับเล่น เพราะอาจเกิดอันตรายถึงแก่ชีวิต สิ่งที่เราควรทำที่สุด คือ ดูแต่ตา มืออย่าต้อง น่าจะเป็นสิ่งที่ถูกต้องที่สุด

